

Lausunto selvityksestä ei-kaupallisen sijaissyntyysjärjestelyn sallimisesta (VN/5969/2019)

Miessakit ry kiittää oikeusministeriötä lausuntopyynnöstä. Ministeriön laatimassa selvityksessä muun muassa hahmotellaan mahdollisia sääntelyvaihtoehtoja sitä silmällä pitäen, että ei-kaupallisen sijaissyntytyksen rajoitettu salliminen tulisi harkittavaksi.

Miessakit ry ei tässä vaiheessa ota kantaa ei-kaupallisen sijaissyntyysjärjestelyn sallimiseen. Selvitys itsessään on kattavasti ja asianmukaisesti laadittu ja toimii hyvänä perustana mahdolliselle lainsäädännölle.

Mikäli lainsäädäntövaiheeseen päädytään, näemme tärkeäksi huomioida prosessin osana seuraavaa:

- Asiaan liittyvä kansainvälinen vertailu osoittaa, että hyvään tarkoitukseen tähtäävä salliminen saattaa käytännössä osoittautua asiantilaa entisestään huonontavaksi (osa sallineista maista on päätenyt perumaan lakimuutoksen selvityksessään esiin nostetuista syistä). Näistä on tärkeä ottaa opiksi, ja sallimisen rajat tulee olla tarkkaan arvioidut ja selkeät.
- Oman biologisen lapsen saamisen ei edelleenkään tule olla subjektiivinen oikeus, jonka toteuttamisesta julkisen terveydenhuoltojärjestelmän tulisi vastata.
- Mikäli ei-kaupallinen sijaissyntyysjärjestely sallitaan, on lakimuutoksen osana varmistettava, että järjestelyyn liittyvät sopimukset on ennalta vahvistettu kaikkien osapuolten kesken. Sopimusten tulee olla sitovia, jolloin esimerkiksi lapsen juridinen vanhemmuus tulee kirjata tehtyjen sopimusten mukaisesti. Muutoksia tulee voida tehdä vain erityisen painavista syistä; esimerkiksi yksipuolinen, psyykkis- tai sosiaalisperustainen mielenmuutos ei sellaiseksi saisi riittää.
- Erityisesti sijaissyntyttäjää tulee ennen järjestelyyn ryhtymistä riittävästi tukea ymmärtämään valintansa vaikutukset. Tuen laadun varmistamiseksi on tärkeä olla määriteltynä ammatillinen ja ajantasainen kriteeristö, jonka tulee täytyä ennen asiassa etenemistä. Lisäksi on tärkeää, että sijaissyntyttäjälle osoitetaan tarvittaessa psyykkistä tukea; on ymmärrettävää, että vasta lapsen kehittyminen itsen sisällä saattaa herättää vanhemmuustunteita, joita voi olla varsin vaikea käsitellä esimerkiksi suhteessa tehtyyn sopimukseen.

Helsingissä 30.5.2023

Miessakit ry

Lisätietoja

Tomi Timperi | toiminnanjohtaja | +358 50 588 1687 | tomi.timperi@miessakit.fi

